

JON BRUHOLT

Første gang på 1642

Et 70-årsminne

Da jeg i Trondhjems Turistforenings «Årbok 1955» så navnet *Gabriel Meisterlin*, kom jeg til å tenke på første gangen jeg var med opp på toppen av Trollhetta (1642).

Det var sommeren 1889, og jeg var bare ni år den gangen.

Alt siden 1885, fire år tidligere, da jeg første gangen var med far til setra vår i Svartådalen, hadde det vært mitt høyeste ønske å få bli med opp på Trollhetta. Nå hadde jeg endelig fått lov av far å bli med.

Det var en vakker solskinnsøndag i begynnelsen av august. Tidlig om morgenen startet sju personer fra Bruholtsetra med kurs for Trollhetta. Følget besto av søstrene Randi og Johanna B o g e v o l d, Thore B r o h o l t g j e r d e t (Stavåbakken) og Olava kona hans, Ole L. M æ r k, far og jeg.

Det ble drygt oppover den bratte Langfjell-lia. Varmt var det også, men vi avanserte da smått om senn. Etter hvert som vi kom høyere ble luften lettere og varmen mindre sjenerende. Samtidig begynte utsynet over fjellheimen å åpne seg, og det gjorde også sitt til at en ikke merket trettheten så mye.

Oppe på Langfjellet kom vi i lag med et annet følge, som hadde gått ut fra Ås-setrene, Jøldals-setrene og Vollan (Vollansæter). Disse tenkte seg også opp på Trollhetta, så nå ble vi hele tjue personer i alt. De som vi kom sammen med var fotograf E. O l s e n fra Trondhjem og hans assistent, Gabriel M e i s t e r l i n og hans søster, dr. E. S t ø r e n og hans forlovede frk. Thora H a r t m a n n, videre

Grindalseter i Svartådalen. Fra venstre: Fru Grilstad, Olaf Grilstad, frk. Moksnes, Johan Bruholt, H. Grendahl og J. Aasmo

Sivert L. A a, Ole O. A a g j e r d e t, Arnt J. A a s, Kari R. A a s, Johanna O. G r e n d a l, Randi J. G r e n d a l og Randi E. G r e n d a l. Den siste var da både seterdeie og samtidig vertinne på Vollan (Vollansæter). Både Vollan (Vollansæter) og Bogevoold-setra var på den tid turiststasjoner.

Oppe på andre toppen var det flere karer som hadde moro av å kikke utover det styggbratte hengt ned i «Trollhøtt-råa». Jeg fikk da også lyst til å forsøke det. En av de voksne karene holdt meg i føttene, mens jeg forsiktig krabbet ut på stupet. Der ble jeg dog ikke værende lenge før jeg syntes hele bergtoppen begynte å tippe over, og jeg trakk med fortest mulig tilbake. Nesten oppe på stor-toppen fant vi et ganske kraftig «oppkomme», men vannet der var så kaldt at det var omtrent uråd å svelge en hel munnfull ad gangen.

Fra høyeste toppen hadde vi den mest vidunderlige utsikt en kunne ønske seg. Fra lengst inne i Trondheimsfjorden i nord til

Jotunheimen i sør og fra riksgrensen i øst til storhavet i vest lå landet foran oss som en oppslått bok. Her steg de fram de kjente nutene, Snota, Blåhø, Snøhetta, Sylene i blå dis, Rondane, Romsdalshorn, Trolltindene og lengst unna Gallhøpiggen, Glitretinden og mange flere.

Om lag ni hundre meter nesten rett under oss lå Svartådalen med seterhusene som noen ørsmå prikker helt nede på botnen og Svartåa som et smalt blågrønt strek, mens Folla mer brei og mektig i store slyngninger tok seg vei framover den flate dalen.

Hele panoramaet var så storslagent og virket så overveldende på meg, at det ikke har gått meg av minne ennå, sytti år senere.

Ved synet av havet var det en ungdom som sa at om fjorten dager skulle han seile der ute. Det var vel ingen som festet seg noe større ved det, men et par uker senere var fuglen fløyet. Amerika-turen var nok forberedt for lenge siden.

På tilbaketuren valgte vi en litt annen rute enn ved oppstigningen. I stedet for å gå over andre og første toppen, som er den vanlige veien, gikk vi ned fra skaret mellom tredje og andre toppen. Året før hadde en rennbygg, Einar H o s e t, nær satt livet til da han alene gikk denne veien. Det var bare ved hjelp av tollekniven som han hogg steg i den harde snøen med, at han reddet livet. Det er i det hele snøforholdene som betinger hvorvidt denne ruten er brukbar eller ikke. Denne sommeren lå imidlertid snøen slik at det så ut til å være godt framkommelig. Det var det da også. Bare på ett eneste punkt måtte den kvinnelige del av gjengen pluss underskrevne ha litt håndsrekning av mannfolkene. Men for dem som sto igjen på første toppen så det kanskje farligere ut enn det i virkeligheten var. Som eksempel på at jeg — trass i min unge alder — likevel ikke var så helt «nedgått» kan nevnes, at det bare var Arnt J. Aas, far og jeg som tok en lengre avstikker for å komme på nærmere hold av en reinsflokk borte på Langfjellet.

For meg var dagen en opplevelse som ga mersmak, og allerede sommeren etter kunne jeg som «kjentmann» lose farbror Sivert og grandonkel John opp på toppen av Trollhetta.

Den eneste av deltakerne på turen i 1889, som jeg ikke har noe kjennskap til, er fotograf Olsens assistent. Av de øvrige er foruten

meg bare Ole O. Aagjerdet i live nå. Han bor ikke så langt fra meg og er ennå med sine tre og åtti år framleis «still going strong».

Jeg vil avslutte denne beretningen med å nevne noen av turisttrafikkens pionerer, som var årvisse gjester i Svartådalen omkring 1890 og de nærmest påfølgende år.

Den jeg husker aller best er «gamle», men ranke og spenstige J o h. M. B e r n h o f t. Det for rent kaldt nedover ryggen på oss gutter som sto og så på når Bernhoft, straks han kom til Bogevooldsetra, kastet av seg klærne og gikk på hodet i det iskalde vannet i Svartåa. Så var det lærer J. E. G r e f s t a d, adjunkt J a c. H a r t m a n n, kjøpmann O l a f G r i l s t a d, bokhandler F. B r u n, arkitekt H. G r e n d a h l og mange flere.

En mann som gled naturlig inn i bildet den gang var turistfø-
rereren, den høye, slanke og seige O l e P. A a g j e r d e t, far til for-
annevnte Ole O. Aagjerdet. Når han gikk alene, gjorde han sannelig
ikke «fjellmila» så lang.